

THỰC TRẠNG ĐẶT TÊN CHO DOANH NGHIỆP

CN. BÙI THỊ HẰNG NGA

Tên của doanh nghiệp là một yếu tố rất quan trọng trong việc xây dựng thương hiệu của doanh nghiệp. Vì vậy, việc đặt tên cho doanh nghiệp là vấn đề cực kỳ quan trọng cho tất cả mọi người khi khởi nghiệp kinh doanh. Ai cũng mong muốn đặt cho doanh nghiệp của mình một cái tên hay, đầy ý nghĩa và phải thật ấn tượng đối với các đối tác. Tuy nhiên, vấn đề đặt tên cho doanh nghiệp theo quy định của pháp luật hiện nay còn nhiều điều vướng mắc, gây khó khăn cho các doanh nghiệp khi đăng ký kinh doanh.

Việc đặt tên cho doanh nghiệp được quy định tại Luật Doanh nghiệp 2005, Nghị định số 88/2006/NĐ-CP về đăng ký kinh doanh. Theo đó, tên doanh nghiệp phải viết được bằng tiếng Việt, có thể kèm theo chữ số và ký hiệu, phát âm được và phải có hai thành tố sau đây:

a) *Thành tố thứ nhất:* loại hình doanh nghiệp, bao gồm: công ty trách nhiệm hữu hạn, cụm từ trách nhiệm hữu hạn có thể viết tắt là TNHH; công ty cổ phần, từ cổ phần có thể viết tắt là CP; công ty hợp danh, từ hợp danh có thể viết tắt là HD; doanh nghiệp tư nhân, từ tư nhân có thể viết tắt là TN;

b) *Thành tố thứ hai:* tên riêng của doanh nghiệp¹.

Pháp luật hiện hành quy định những trường hợp bị cấm trong việc đặt tên cho doanh nghiệp. Cụ thể:

1. *Đặt tên trùng hoặc tên gây nhầm lẫn với tên của doanh nghiệp đã đăng ký.*

2. *Sử dụng tên cơ quan nhà nước, đơn vị lực lượng vũ trang nhân dân, tên của tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức chính trị xã hội - nghề nghiệp, tổ chức xã hội, tổ chức xã hội -*

¹ Điều 31 Luật Doanh nghiệp 2005, Điều 10 Nghị định số 88/2006/NĐ-CP

nghề nghiệp để làm toàn bộ hoặc một phần tên riêng của doanh nghiệp, trừ trường hợp có sự chấp thuận của cơ quan, đơn vị hoặc tổ chức đó

3. Sử dụng từ ngữ, ký hiệu vi phạm truyền thống lịch sử, văn hoá, đạo đức và thuần phong mỹ tục của dân tộc.

Luật Doanh nghiệp 2005 và Nghị định số 88/2006/NĐ-CP cũng đã quy định những trường hợp bị xem là đặt tên trùng hoặc tên gây nhầm lẫn; đặt tên doanh nghiệp trong trường hợp tên doanh nghiệp viết bằng tiếng nước ngoài; tên viết tắt của doanh nghiệp.

Quy định về đặt tên cho doanh nghiệp của Luật Doanh nghiệp 2005 và Nghị định số 88/2006/NĐ-CP còn khá chung chung, thiếu sự giải thích cụ thể, cho nên trong thực tế đã gây khó khăn cho các doanh nghiệp cũng như cho chính các cơ quan đăng ký kinh doanh.

Theo quy định của pháp luật thì tên doanh nghiệp phải viết được bằng tiếng Việt, có thể kèm theo chữ số và ký hiệu, phát âm được. Hiểu thế nào là "*viết được bằng tiếng Việt*" thì lại không có giải thích. Vì vậy, "*viết được bằng tiếng Việt*" ở đây chúng ta có thể hiểu là phải viết bằng ngôn ngữ tiếng Việt hoặc phải có nghĩa tiếng Việt nhưng cũng có thể hiểu là viết ra

được bằng các chữ cái tiếng Việt. Sự giải thích này phụ thuộc rất nhiều vào ý chí chủ quan của cơ quan đăng ký kinh doanh.

Trong thực tế, nhiều doanh nghiệp muốn đặt tên hay đã phải "lách" quy định này bằng cách sử dụng các dấu chấm. Một công ty chuyên về dịch thuật tại Tp. Hồ Chí Minh đã may mắn khi "chộp" được cơ hội đăng ký cái tên độc đáo "**B.E.S.T.**". Đương nhiên, trong trường hợp này, có dấu chấm hay không có dấu chấm giữa các chữ cái thì thiên hạ vẫn gọi là công ty BEST (công ty TỐT NHẤT) chứ không ai gọi là "bờ e sờ tờ"!

Một trường hợp khác, dấu chấm đã cứu một bàn thua trông thấy cho doanh nghiệp. Anh T. quyết định thành lập doanh nghiệp mang tên của thương hiệu thời trang mà anh đã gây dựng nên tên tuổi. Tuy nhiên, người giải quyết hồ sơ đã không cho phép đặt tên công ty là TONY vì cho rằng nó không "*viết được bằng tiếng Việt*". Thế là anh phải "chế biến" bằng cách thêm dấu chấm để chế thành chữ **T.O.N.Y** và diễn giải đây là tên viết tắt của các thành viên công ty.

Trong quá trình hội nhập thì tên tiếng nước ngoài cũng đóng một vai trò quan trọng trong các quan hệ giao

dịch của doanh nghiệp. Theo các quy định pháp luật hiện hành, doanh nghiệp có quyền đặt tên tiếng nước ngoài: *"Tên doanh nghiệp viết bằng tiếng nước ngoài là tên được dịch từ tên bằng tiếng Việt sang tiếng nước ngoài tương ứng. Khi dịch sang tiếng nước ngoài, tên riêng của doanh nghiệp có thể giữ nguyên hoặc dịch theo nghĩa tương ứng sang tiếng nước ngoài"*.

Nhưng trong thực tế việc dịch từ tiếng Việt sang tiếng nước ngoài để có nghĩa cũng không ít gian nan. Ví dụ, anh D quyết định thành lập công ty tư vấn ngôn ngữ và quảng cáo có tên **OPENLAD**. Cái tên **OPENLAD** có âm điệu rất hay mà lại giàu ý nghĩa. Trong đó, chữ **lad** thể hiện được cả lĩnh vực ngôn ngữ (**language**) và quảng cáo (**advertisement**). Anh D đã dịch tên tiếng Việt là công ty **KHAI THÔNG**. Tuy nhiên, Sở Kế hoạch và Đầu tư Tp. Hồ Chí Minh chỉ chấp nhận chữ **OPEN** là "**MỞ**" chứ không chịu là "**KHAI THÔNG**"! Anh D phải ôm mấy cuốn từ điển chạy lên chạy xuống Sở nhiều lần để thuyết phục thì mới "khai thông" được cái tên công ty.

Không phải trường hợp nào cũng đẹp đôi đường Anh - Việt. Một nhà đầu

tư người Hong Kong vào Tp. Hồ Chí Minh với dự định mở một công ty giao nhận vận tải, lấy tên là **AWARD SHIPPING**, nhưng cuối cùng công ty chỉ được ra đời với tên gọi **GIẢI THƯỞNG**. Mặc dù vậy, đối tác cũng nhớ đến tên Award Shipping. Thậm chí công ty còn phải cố gắng né chữ "Giải thưởng" nhiều chừng nào hay chừng nấy vì rất khó phát âm và trên e-mail, trên giấy tờ khi không bỏ dấu tiếng Việt thì cái tên này trong rất buồn cười².

Việc quy định những trường hợp đặt tên trùng, tên gây nhầm lẫn cũng còn có điểm chưa thống nhất giữa Luật và văn bản hướng dẫn thi hành. Luật Doanh nghiệp 2005 quy định không được đặt tên trùng, tên gây nhầm lẫn với tên của doanh nghiệp đã đăng ký (được hiểu là đã đăng ký trên phạm vi toàn quốc). Đây là quy định phù hợp với môi trường kinh doanh "mở". Thế nhưng Nghị định số 88/2006/NĐ-CP về đăng ký kinh doanh lại quy định tên doanh nghiệp không được trùng hoặc gây nhầm lẫn với tên của các doanh nghiệp khác đã đăng ký trong phạm vi tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương.

Quy định này chúng ta có thể hiểu là nếu các doanh nghiệp được thành lập ở

² Theo Tuoitre.com.vn ngày 23/02/2006

các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương khác nhau thì có thể đặt tên như nhau dù kinh doanh trong cùng ngành, nghề. Thiết nghĩ quy định này của Nghị định 88 chỉ phù hợp với môi trường kinh doanh “ngăn sông, cấm chợ” hơn hai chục năm trước đây.

Thống kê sơ bộ trước khi Luật Doanh nghiệp 2005 có hiệu lực thi hành cho thấy, ít nhất có 12 Công ty TNHH Bình Minh và 7 DNTN Bình Minh ở các tỉnh, thành. Các công ty mang tên Thăng Long, Đại Việt, Hồng Hà, Đông Á,... thậm chí tên của anh hùng dân tộc như Trần Hưng Đạo, Hoàng Diệu được đặt cho doanh nghiệp thì cũng có tới hàng chục.

Quy định như Nghị định 88 sẽ rất thuận lợi cho cơ quan đăng ký kinh doanh, nhưng sẽ gây khó khăn cho các doanh nghiệp trong quá trình kinh doanh, cạnh tranh với nhau. Đây là mảnh đất “màu mỡ” để các doanh nghiệp lợi dụng tên của nhau thực hiện các hành vi cạnh tranh không lành mạnh nhưng lại rất hợp pháp.

Việc đặt tên cho doanh nghiệp hoàn toàn phụ thuộc vào ý chí chủ quan của chủ doanh nghiệp, tuy nhiên, tên gọi đó không được vi phạm truyền thống lịch sử, văn hoá, đạo đức và thuần phong

mỹ tục của dân tộc. Nhưng thế nào là vi phạm truyền thống lịch sử, văn hoá, đạo đức và thuần phong mỹ tục chưa được giải thích rõ và hoàn toàn phụ thuộc vào ý chí của quan của cơ quan đăng ký kinh doanh.

Có trường hợp các công ty đặt tên có chữ “**An Nam**”, nhiều người cho rằng như thế là vi phạm truyền thống lịch sử, văn hoá của dân tộc vì chữ “**An Nam**” là cách gọi của phong kiến phương Bắc và thực dân Pháp ngày xưa đối với nước ta. Nhưng qua thống kê, hiện nay cũng có ít nhất 7 công ty, doanh nghiệp có tên này. Cũng có những trường hợp tên doanh nghiệp rất “*chướng*” hoặc gây phản cảm đã được cơ quan đăng ký kinh doanh chấp nhận, như DNTN Trần Văn Cu (Tây Ninh), Công ty TNHH Ái Ân (Thừa Thiên - Huế)³...

Rõ ràng việc đặt tên cho doanh nghiệp ở nước ta hiện nay còn nhiều vấn đề phải giải quyết. Các cơ quan chức năng cần phải sớm đưa ra các quy định thống nhất, cụ thể, hợp lý về việc đặt tên cho doanh nghiệp để tạo môi trường pháp lý kinh doanh minh bạch, thuận lợi.

³ Theo Vnexpress.net ngày 04/01/2003

